

УДК 336

Ірина ХИМИЧ

ФІНАНSOVA СТРАТЕГІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Резюме. Розглянуто сутність поняття фінансової стратегії підприємства як одного із елементів фінансової стабільності підприємства в сучасних економічних умовах. Описано головні завдання фінансової стратегії підприємства. Досліджено, що фінансова стратегія включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання, а також охоплює всі форми фінансової діяльності підприємства: оптимізацію основних та оборотних засобів, формування та розподіл прибутку, грошові розрахунки, інвестиційну політику. Відображено характерні риси фінансової стратегії підприємства. Зазначено, що фінансова стратегія узгоджується із загальною стратегією підприємства та є чинником забезпечення його ефективного функціонування та фінансового розвитку в майбутньому. Обґрунтовано основні етапи процесу розроблення та формування фінансової стратегії підприємства.

Ключові слова: фінансова стійкість підприємства; фінансова стратегія підприємства; загальна стратегія підприємства; фінансовий стан; фінансові можливості; фінансові ресурси.

Iryna KHUMYCH

FINANCIAL STRATEGY AS PART OF THE FINANCIAL STABILITY OF ENTERPRISE

Summary. The essence of the concept of the financial strategy of the company as one of the elements of the financial stability of the company in the current economic environment. It is noted that the financial stability of the enterprise is closely linked to its ability to pay, that its analysis helps identify financial resources on a relevant term. Indeed, one of the important elements of financial stability of the enterprise serves its financial strategy. Determined that the financial strategy of the company – is the formation of long-term financial goals of the company and the choice of the most effective ways to achieve them. Presented financial strategy as part of an overall strategy of the company. We describe the main tasks of the financial strategy. Investigated the financial strategy includes methods and practice of financial resources, their planning and ensure financial viability for the market conditions, and covers all forms of financial activity: basic and optimization of working capital, creation and distribution of profits, cash payments, investment policy. Displaying characteristics of financial strategy. Indicated that financial strategy consistent with the overall strategy of the enterprise and is a factor in ensuring its effective operation and financial development in the future. Also, fully taking into account the financial resources of enterprises, objectively assessing the nature of the internal and external factors, financial strategy ensures that the financial and economic capacity of the enterprise to the conditions prevailing in the commodity and financial markets. Posted reasonably and milestones of the development and formation of the financial strategy of the company, namely: 1) an overall financial strategy formation period, 2) the formation of strategic goals and objectives of the strategy, 3) specification developed strategy for the period of its implementation, and 4) development of financial policy for areas of financial activity, and 5) evaluating the effectiveness of the development strategy of the parameters, 6) monitoring and coordinating financial strategy.

Key words: financial stability of the company; financial strategy of the company; overall enterprise strategy, financial condition, financial capacity, financial resources.

Постановка проблеми. Фінансова стійкість підприємства тісно пов'язана із його платоспроможністю, тобто її аналіз дає змогу визначити фінансові можливості підприємства на відповідну перспективу. Оцінювання фінансової стійкості підприємства має на меті об'єктивний аналіз величини та структури активів і пасивів підприємства й визначення на цій основі міри його фінансової стабільності й незалежності, а також відповідності фінансово-господарської діяльності підприємства цілям його статутної діяльності [3].

Одним із важливих елементів підтримки фінансової стабільності підприємства виступає фінансова стратегія. Взагалі, фінансова стратегія є найважливішою підсистемою корпоративної стратегії. Зазвичай вона має вигляд довготермінової програми конкретних дій з використанням власних і залучених зовнішніх фінансових ресурсів в організації для досягнення стратегічної конкурентної переваги [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження, що стосуються розроблення, формування та впровадження фінансової стратегії на підприємстві здійснюють такі відомі вітчизняні вчені-економісти: Безручко О.О., Лисенко А.В., Міщенко А.П., Поддєрьогін А.М., Сніжко Т.О., Юрій С.І., Федосов В.М. та багато інших.

Мета статті. Дослідити та представити особливості формування і запровадження фінансової стратегії як одного з елементів фінансової стабільності підприємств на сучасному етапі розвитку економіки.

Виклад основного матеріалу. За сучасних умов ринкової економіки виникає об'єктивна необхідність визначення тенденцій розвитку фінансового стану та перспективних фінансових можливостей підприємств. Для вирішення таких питань спрямовано фінансову стратегію підприємства [4].

Отже, фінансова стратегія підприємства – це формування системи довготермінових цілей фінансової діяльності підприємства та вибір найефективніших шляхів їх досягнення.

Фінансова стратегія виступає складовою загальної стратегії підприємства (рис.1), основна мета якої полягає у забезпеченні стабільно високих темпів прибутковості, а також фінансово-економічного й виробничо-господарського розвитку та зміцнення конкурентної позиції підприємства.

Рисунок 1. Фінансова стратегія у загальній стратегії розвитку підприємства

Figure 1. Financial Strategy in overall development strategy

Вважається, що першочерговим завданням підприємства є розвиток здорової конкуренції, яка визначається в процесі розроблення виробничої та маркетингової стратегій. Відповідно, загальна стратегія ґрунтується на врахуванні можливостей збільшення конкурентних переваг підприємства. При цьому фінансова стратегія спрямовується на забезпечення самофінансування підприємства, що може досягатися в контексті ефективного управління капіталом, активами, прибутком, інвестиціями тощо. Таким чином, формування стратегічних цілей орієнтовано на нагромадження капіталу підприємства, достатнього для фінансування його розширеного відтворення [5].

Головними завданнями фінансової стратегії є такі:

- визначення способів проведення успішної фінансової стратегії та використання фінансових можливостей;
- визначення перспективних фінансових взаємовідносин із суб'єктами господарювання, бюджетом, банками та іншими фінансовими інститутами;
- фінансове забезпечення операційної та інвестиційної діяльності на перспективу;
- вивчення економічних та фінансових можливостей імовірних конкурентів, розроблення та здійснення заходів щодо забезпечення фінансової стійкості;
- розроблення способів виходу із кризового стану та методів управління за умов кризового стану підприємств.

Фінансова стратегія включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання, а також охоплює всі форми фінансової діяльності підприємства: оптимізацію основних та оборотних засобів, формування та розподіл прибутку, грошові розрахунки, інвестиційну політику.

Всебічно враховуючи фінансові можливості підприємств, об'єктивно оцінюючи характер внутрішніх та зовнішніх чинників, фінансова стратегія забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей підприємства умовам, які склалися на ринку товарів та фінансовому ринку. Фінансова стратегія передбачає визначення довготермінових цілей фінансової діяльності та вибір найефективніших способів їх досягнення. Цілі фінансової стратегії мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку та спрямовуватися на максимізацію прибутку і ринкової вартості підприємства. При розробленні фінансової стратегії необхідно враховувати динаміку макроекономічних процесів, тенденції розвитку вітчизняних фінансових ринків, можливості диверсифікації діяльності підприємства тощо [4].

Фінансовій стратегії притаманні певні характерні риси (рис.2) [2].

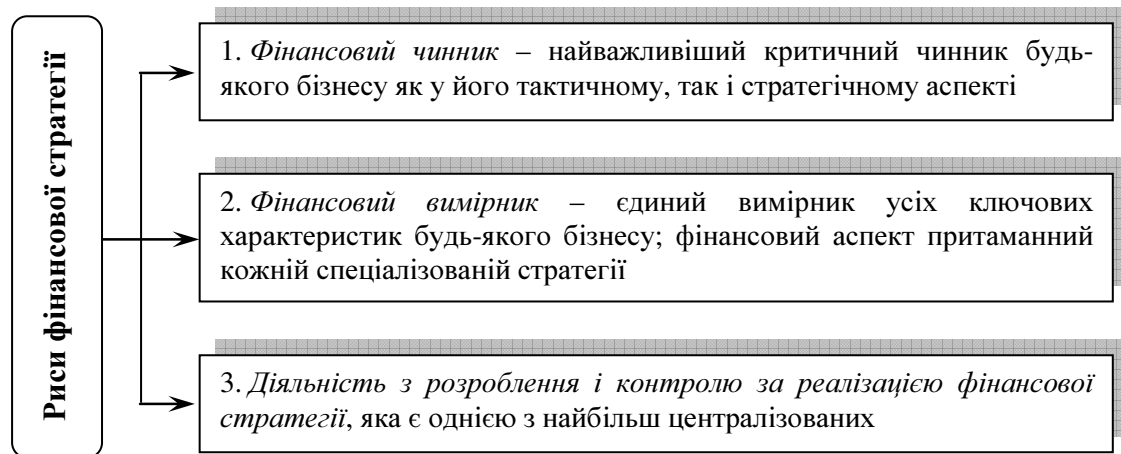

Рисунок 2. Основні риси фінансової стратегії підприємства

Figure 2. The main features of the financial strategy of the enterprise

Фінансова стратегія узгоджується із загальною стратегією підприємства та є чинником забезпечення його ефективного функціонування й фінансового розвитку в майбутньому. Процес розроблення фінансової стратегії підприємства містить кілька етапів (рис.3).

Характеристика етапів розроблення та формування фінансової стратегії підприємства:

1. Визначення загального періоду формування фінансової стратегії. У процесі розроблення фінансової стратегії визначається тривалість періоду, який встановлюється для формування загальної стратегії економічного розвитку підприємства. При цьому фінансова стратегія, як складова загальної стратегії, може бути реалізована лише в часових межах цього періоду.

Тривалість періоду формування і реалізації фінансової стратегії залежить від низки чинників:

- тривалості періоду загальної стратегії розвитку підприємства;
- можливості прогнозування кон'юнктури фінансового ринку та розвитку економіки в цілому;
- галузевих особливостей, організаційно-правової форми суб'єкта господарювання та масштабів його діяльності;
- стадії життєвого циклу підприємства;
- визначення стратегічних цілей та завдань.

Рисунок 3. Процес розроблення та формування фінансової стратегії підприємства

Figure 3. The process of developing and shaping the financial strategy of the enterprise

2. Формування стратегічних цілей та завдань стратегії. Для формування стратегічних цілей підприємству необхідно:

- можливості досягнення мети узгодити із загрозою потенційного банкрутства;
- визначити умови реалізації мети:

1) достатній обсяг капіталу й активів, їх оптимальну структуру, ефективне і раціональне використання;

2) допустимий рівень фінансових ризиків у процесі господарювання.

Система стратегічних цілей формує стратегічну модель розвитку підприємства.

3. Конкретизація розробленої стратегії за періодами її реалізації. Розроблення фінансової стратегії підприємства знаходить конкретне відображення у фінансових показниках – цільових стратегічних нормативах, зокрема таких:

- щорічний темп приросту власного капіталу підприємства;
- мінімальна частка власного капіталу в загальному обсязі використаного капіталу підприємства;
- рентабельність власного капіталу підприємства;
- мінімальний рівень ліквідності активів підприємства;
- прийнятний рівень фінансових ризиків тощо.

Під час конкретизації фінансової стратегії за періодами її реалізації забезпечується узгодженість стратегічних нормативів у часі.

4. Розроблення фінансової політики за напрямками фінансової діяльності. Фінансову стратегію розробляють з урахуванням перспектив фінансового розвитку підприємства і, відповідно до основних аспектів його фінансової діяльності, формують фінансову політику.

Разом з тим, розроблення і проведення фінансової політики підприємства, базуючись на фінансовій стратегії, дають змогу вирішувати конкретні завдання за відповідними напрямками його фінансової діяльності. Тобто фінансова стратегія орієнтує на ті варіанти рішень, які забезпечують досягнення поставленої мети.

Система формування фінансової політики підприємства щодо напрямів його фінансової діяльності має такі складові:

1) управління капіталом:

- визначення вартості капіталу;
- оптимізація структури капіталу;
- кредитна політика;
- інвестиційна політика;

2) управління активами:

- формування стратегії фінансування оборотних та необоротних активів;
- фінансове управління товарно-матеріальними цінностями, грошовими активами, дебіторською заборгованістю;
- управління необоротними активами в частці основних засобів, нематеріальних активів;

3) управління інвестиціями:

- управління реальними інвестиціями;
- управління фінансовими інвестиціями;
- управління інвестиційним портфелем;

4) управління грошовими потоками:

- управління грошовими потоками від фінансової діяльності;
- визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках;

5) управління прибутком підприємства:

- управління формуванням та розподілом прибутку;
- управління використанням чистого прибутку;
- дивідендна політика;

6) управління фінансовими ризиками:

- виявлення фінансових ризиків;
- встановлення основних факторів впливу на рівень фінансових ризиків;
- оцінювання фінансових ризиків;
- розроблення механізму нейтралізації фінансових ризиків; виявлення ознак кризового стану;
- недопущення банкрутства підприємства;
- локалізація кризових явищ;
- фінансова стабілізація підприємства;
- запобігання повторенню кризи.

5. Оцінювання ефективності розроблення стратегії за параметрами. Цей етап формування фінансової стратегії здійснюється за такими параметрами:

- узгодженість фінансової стратегії підприємства із загальною стратегією його розвитку. У процесі такого оцінювання визначається ступінь узгодження цілей і завдань, етапів та часових меж у реалізації фінансової стратегії;

- узгодженість фінансової стратегії зі змінами зовнішнього фінансового середовища. Згідно з таким параметром встановлюється відповідність розробленої стратегії фінансового менеджменту прогнозованому економічному розвитку країни та змінам кон'юнктури фінансового ринку;

- внутрішня збалансованість фінансової стратегії, відповідно до якої узгоджуються між собою цілі та цільові стратегічні нормативи як за окремими напрямками фінансової діяльності підприємства, так і в часових межах;

- ресурсне забезпечення фінансової стратегії, яке характеризує наявні фінансові ресурси підприємства щодо досягнення стратегічної мети, та вирішення основних завдань його фінансового розвитку;

- оптимізація рівня ризиків щодо реалізації розробленої фінансової стратегії, яка полягає у визначенні допустимого рівня ризиків, що забезпечують фінансову рівновагу підприємства в процесі його функціонування і розвитку;

- ефективність реалізації фінансової стратегії, визначення якої базується на прогнозованих та фактичних розрахунках результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

б. Контроль та координація фінансової стратегії [5].

Фінансова стратегія підприємства – це генеральний план дій із забезпечення підприємства грошовими засобами. Вона охоплює питання теорії та практики формування фінансів, їх планування, вирішує завдання, які забезпечують фінансову стабільність підприємства в ринкових умовах господарювання. Теорія фінансової стратегії досліджує об'єктивні закономірності ринкових умов господарювання, розробляє способи і форми виживання в нових умовах, підготовки та ведення фінансових операцій.

Фінансова стратегія підприємства згідно зі своєю стратегічною ціллю забезпечує:

- формування та ефективне використання фінансових ресурсів;

- виявлення найефективніших напрямків інвестування та зосередження фінансових ресурсів на цих напрямках;

- відповідність фінансових дій економічному стану та матеріальним можливостям підприємства;

- визначення головної загрози з боку конкурентів, правильний вибір напрямків фінансових дій та маневрування для досягнення вирішальної переваги над конкурентами;

- створення та підготовка стратегічних резервів;

- ранжування та поетапне досягнення цілей [1].

Висновки. Фінансова стратегія являє собою визначення довготермінової мети фінансової діяльності підприємства, а також вибір найефективніших способів та шляхів їх досягнення.

Розроблення фінансової стратегії – це галузь фінансового планування. Як складова загальної стратегії економічного розвитку, вона має узгоджуватися з її цілями та напрямками. У свою чергу, фінансова стратегія справляє суттєвий вплив на загальну економічну стратегію підприємства. Зміна ситуації на мікро- та макроекономічному рівнях призводить до коригування фінансової стратегії розвитку підприємства.

Conclusions. Consequently, financial strategy is a long-term goal definition financial activity, and selection of the most effective ways and ways of achieving them. Develop a financial strategy – an area of financial planning. As part of the overall strategy of economic development, it should be consistent with its goals and directions. In turn, financial strategy have a significant impact on the overall economic strategy of the company. Changing the situation on macro- and macroeconomic level leads to an adjustment of the financial strategy of the enterprise.

Використана література

1. Безручко, О.О. Сутність фінансової стратегії діяльності підприємства [Електронний ресурс] / О.О. Безручко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_ntp_2010/economics/70140.doc.htm.
2. Міщенко, А.П. Стратегічне управління [Електронний ресурс] / А.П. Міщенко. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/10981205/marketing/finansova_strategiya.
3. Поддєрьогін, А.М. Фінанси підприємств [Електронний ресурс] / А.М. Поддєрьогін. – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua>.
4. Поддєрьогін, А.М. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс] / А.М. Поддєрьогін. – Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua>.
5. Юрій, С.І. Фінанси [Електронний ресурс] / С.І. Юрій, В.М. Федосов. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws>.